

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Milana Moravu v právnej veci navrhovateľa: **F. P.**, nar. X., bytom K., *zast. JUDr. J. M., so sídlom C.*, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Žiline**, A. Kmeťa 17, Žilina, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2008/00168-31 zo dňa 28.9.2009, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 23Sp/99/2009-37 zo dňa 25.10.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 23Sp/99/2009-37 zo dňa 25. októbra 2010 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 23Sp/99/2009-37 zo dňa 25. 10 2010 potvrdil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Žiline č. 2008/00168-31 zo dňa 28.9.2009. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že správny orgán rozhodol podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len zákon č. 229/1991 Zb.) tak, že navrhovateľovi nepriznal vlastnícke právo ani právo na náhradu k nehnuteľnostiam a za nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území Žilina zapísané v PK vložke X. ako parcela č. X., PK vložke č. X. ako parcela PK X., v PK vložke X. ako PK parcela č. X. vedené v komasačnom hárku X. na E. P., rod. G. ako parc. X., ktorý stav je neidentický zlúčením do EN parc. X., ďalej vo vložke X. pre parc. X., vo vložke X. parc. X., vo vložke X. parc. X. a X., ktorých stav je neidentický zlúčením do EN parciel X. a X. Mestská knižnica na S. vedená na LV X. a X. z dôvodu, že v konaní nebolo preukázané splnenie podmienok uvedených v § 4 zákona č. 229/1991 Zb.. Súd uviedol, že pre rozhodovanie správnych orgánov podľa zákona č. 229/1991 Zb. je rozhodujúcim stav, ktorý je v čase vydania rozhodnutí.

Správny orgán, čo bolo z administratívneho spisu nesporné, niekoľkokrát vyzval navrhovateľov a ich právnych zástupcov na predloženie potrebných dokladov na preukázanie reštitučných nárokov. Malo ísť o dedičské rozhodnutie po E. P., rod. G., ďalej o dedičské rozhodnutie po E. P., úmrtý list E. P., jej závet. Preložený závet E. P. bol doložený až pred správnym súdom. Súd preto vo svojom rozsudku konštatoval, že navrhovatelia nepreukázali aktívnu legitimáciu osoby, ktorá si uplatňuje reštitučný nárok podľa § 4 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. Nebolo preto už povinnosťou správneho orgánu zaoberať sa ďalšími skutočnosťami – tými, či E. P. je dedičom po pôvodnej vlastníčke E. P., akým spôsobom prešiel predmetný majetok na štát, a či sú splnené zákonné podmienky pre uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb.. Dôkazné bremeno stanovené v § 6 predmetného zákona na preukázanie týchto skutočností bolo na navrhovateľovi, ktorý do termínu rozhodnutia správneho orgánu nedoložil zákonom predpísané doklady a nepreukázal zákonom požadované skutočnosti, na základe čoho je možné konštatovať, že navrhovateľ dôkazné bremeno neunesol. Na tejto skutočnosti nemení nič ani fakt, že v správnom konaní nedoložené doklady preukazujúce jeho reštitučný nárok predložil po podaní opravného prostriedku.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal, nakoľko navrhovateľ nemal v konaní úspech a odporcovi trovy nevznikli, preto mu súd ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sa odvolal navrhovateľ dňa 6.12.2010. V odvolaní namietal, že správny orgán od neho požadoval preukázanie splnenia podmienky „skutočného“ trvalého pobytu, pričom splnenie tejto podmienky mu ako oprávneného nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu. Za neoprávnenú požiadavku správneho orgánu považoval tiež predloženie overenej plnej moci na zastupovanie. Namietal ďalej, že správny orgán podradil vec pod právnu normu, ktorá sa na vec nevzťahuje. Podľa jeho názoru rozhodnutie správneho orgánu je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov, pretože nevyložil obsah použitej právnej normy tak, aby účastníci pochopili vzťah medzi skutkovým a právnym posúdením. Uviedol, že správny orgán skutkový stav podradil pod právnu normu § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 229/1991 Zb., avšak táto právna norma sa na vec nevzťahuje v tom rozsahu, že by bol správny orgán oprávnený od neho žiadať preukázanie nejakého skutočného trvalého pobytu, pričom zákon takýto skutočný trvalý pobyt nepozná. Vzhľadom na uvedené mal za to, že súd prvého stupňa mal rozhodnutie správneho orgánu ako nezákonné v súlade s § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie, keďže rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. V kontexte vyššie uvedených argumentov poukazoval aj na to, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a pre nezrozumiteľnosť.

Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec na ďalšie konanie a zároveň zaviazne odporcu na úhradu trov konania pred odvolacím súdom a súdom prvého stupňa.

K odvolaniu sa vyjadril správny orgán podaním zo dňa 20.12.2010. Uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Žiline považuje za správny, pretože odvolacie dôvody navrhovateľa nemali podstatný vplyv na výsledok rozhodnutia. Neoverenie plnej moci nemalo žiaden vplyv na rozhodnutie o návrhu. Doloženie overenej plnej moci požadoval len z dôvodu, že v návrhu zo dňa 10.2.1992 sa okrem iného uvádzalo, že navrhovatelia predkladajú overené plné moci, pričom overená bola iba plná moc od F. P. Keď však overenú plnú moc E. P. nedoložil bola akceptovaná neoverená plná moc. Čo sa týka trvalého pobytu,

tento správny orgán overoval z dôvodu, že zásielky adresované na uvedenú adresu sa vrátili ako neprevzaté a následne bolo zistené, že E. P. zomrel v roku 1995 v Londýne, kde mal trvalé bydlisko.

Správny orgán žiadal, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Žiline potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací § 10 ods. 2 OSP preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 26.10.2011 (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu, ktorým správny orgán podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. rozhodol, že navrhovateľovi nepriznáva vlastnícke právo ani právo na náhradu k vyššie označeným nehnuteľnostiam. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Zákon č. 229/1991 Zb. v platnom znení je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne stanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Najvyšší súd v interpretácii zákona č. 229/1991 Zb. uvádza, že aj v tomto prípade ide o reštitučný zákon, ktorým sa demokratická spoločnosť snaží aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd spočívajúcich v porušovaní všeobecne

uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Štát a jeho orgány a obce sú teda povinné postupovať v konaní podľa tohto zákona v súlade so záujmami osôb, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. Tento výklad vychádza zo skutočnosti, že zmyslom všetkým reštitučných zákonov bolo zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnom období, pričom zákonodarca si bol vedomý, že odstránenie všetkých krívd nie je reálne, a že sa musí uspokojiť len s nápravou niektorých. Avšak treba konštatovať, že aj reštitučný zákon stanovil niekoľko nevyhnutných podmienok na nápravu spôsobených krívd.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej federatívnej republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území, a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedenom v § 6 ods. 1.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6 zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej federatívnej republiky a majú trvalý pobyt na jej území fyzické osoby v tomto poradí:

- a) Dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorým nadobudol celé dedičstvo
- b) Dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičského podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len v určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania je oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti.
- c) Deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1 všetci rovným dielom, ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti.
- d) Rodičia osoby uvedenej v odseku 1
- e) Súrodenci osoby uvedenej v odseku 1 a ak niektorý z nich zomrel sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti.

Z obsahu správneho spisu mal odvolací súd za preukázané, že na základe plnej moci zo dňa 15.1.1992 F. P. a E. P. v zastúpení JUDr. M. P. si uplatnili dňa 28.1.1992 reštitučný nárok podľa zákona č. 229/1991 Zb. vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam. Overenú plnú moc na plnomocenstve predložil F. P. Po podaní reštitučného nároku E. P. dňa 9.7.1997 zomrel. Z obsahu spisu bolo preukázané, že do vydania napadnutého rozhodnutia správneho orgánu F. P., E. P. a ich právna zástupkyňa, napriek tomu, že boli niekoľkokrát vyzývaní na predloženie dokladov písomnými výzvami ako aj v zápisnici z ústneho pojednávania, nepredložili žiadne doklady, ktoré by preukazovali, že pôvodná vlastníčka E. P., rod. G. zomrela, a že jej právnymi nástupcami sú práve jej deti E. a F. P. Súd z obsahu spisu mal za preukázané, že až spolu s podaním odvolania doložil F. P. úradne preložený úmrtný list E. P., poslednú vôľu E. P. a potvrdenie NS SR, Hlavného registračného úradu sekcie pre záležitosti rodiny, ktorými preukazoval, že E. P. mala dvoch synov E. a F. P. a v testamente, ktorý bol preložený z anglického jazyka, odkázala všetok svoj majetok týmto dvom synom. Súd mal ďalej za preukázané, že v čase rozhodovania správneho orgánu mal k dispozícii správny orgán krstný list E. P., ktorý zomrel 9.7.1997 ako aj testament E. P. v anglickom jazyku bez úradného prekladu. Na pojednávaní pred krajským súdom zástupca navrhovateľa predložil overený tlmočnický preklad posledného závetu E. P. Z toho prekladu súd zistil, že E. P. menuje svojho brata F. P. vykonávateľom a správcom poslednej vôle a odkazuje všetok svoj majetok svojim vykonávateľom a správcom poslednej vôle. Preklad závetu bol predložený zástupcom navrhovateľa až v konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP pred Krajským súdom v Žiline, ktorý preskúmaval napadnuté rozhodnutie.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu najvyšší súd s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v plnom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníka známe fakty prejednáwanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu najvyšší súd sa v odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia záverov zistených v odvolacom konaní.

Predovšetkým je treba konštatovať, že súd prvého stupňa sa vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku.

Krajský súd správne konštatoval skutočnosť, že pre uplatnenie reštitučných nárokov podľa zákona č. 229/1991 Zb. zákon nepredpisuje predloženie plnej moci s overenými podpismi osôb, ktoré k uplatňovaniu reštitučného nároku splnomocnenca splnomocňujú. Správny orgán nemal dostatočné argumenty na spochybnenie udelenej plnej moci. Tu však treba konštatovať, že napriek tomu, že správny orgán túto plnú moc spochybňoval, nevyvodil z nej postup, ktorý by bránil splnomocnenej osobe zúčastniť sa správneho konania.

Takisto krajský súd správne poukázal na skutočnosť, že na základe európskej judikatúry nie je potrebné, aby z hľadiska uplatnenia reštitučných nárokov zákonodarca vyžadoval aj preukázanie trvalého pobytu osoby na území v danom prípade ČSFR, i keď zákon č. 229/1991 Zb. v § 4 ods. 2 v tejto časti nebol novelizovaný, z hľadiska európskej judikatúry sa nevyžaduje splnenie podmienky trvalého pobytu pre riadne uplatnenie reštitučného nároku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade so závermi prvostupňového súdu dospel k názoru, že navrhovateľ neuviedol všetky rozhodné skutočnosti, ktoré striktné vyžaduje zákon č. 229/1991 Zb. pre posúdenie reštitučného nároku. Reštituenti aj ich právna zástupkyňa boli niekoľkokrát vyzývaní na predloženie potrebných dokladov. Predovšetkým sa jednalo o predloženie dedičského rozhodnutia po E. P. a následne dedičského rozhodnutia po E. P. Tieto doklady do rozhodnutia správneho orgánu neboli predložené. Zo strany navrhovateľa bolo potrebné preukázať, že E. P. v rozhodnom období zomrela a že právnym nástupcom a dedičom je E. P. Napriek výzvam navrhovateľ ani jeho právna zástupkyňa do rozhodnutia správneho orgánu vydaného dňa 28.9.2009 tieto doklady nepredložili. Pre preskúmanie správnych rozhodnutí z hľadiska správneho súdnictva konania podľa tretej hlavy piatej časti OSP je podstatný stav v čase vydania rozhodnutia. Keďže navrhovateľ napriek výzvam správneho orgánu a dlhotrvajúcemu správne konaniu od roku 1992 bol nečinný a nepredložil dôkazy, ktoré by potvrdzovali, že pôvodný vlastník E. P. zomrela, a že jeho právnym nástupcom sa skutočne stal E. P. v tomto smere neunesol dôkazné bremeno. Navrhovateľ nepredložil a napriek výzve nepreukázal skutočnosti, ktoré by objasňovali akým spôsobom v rozhodnom období prešiel predmetný majetok na štát a či sú splnené zákonné podmienky pre uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona 229/1991 Zb. stanovené v § 6

ako aj ostatné ustanovenia zákona. V tomto smere správny orgán nebol povinný vo veci vykonať dokazovanie, vzhľadom na to, že dôkazné bremeno niesol navrhovateľ. To, že k opravnému prostriedku bol predložený úmrtný list E. P. ako aj anglická verzia, tlmočnicky overený preklad poslednej vôle E. P. nementí nič na skutočnosti, že v čase rozhodovania správneho orgánu navrhovateľ nepreukázal zákonné podmienky pre uplatnenie reštitučného nároku.

Najvyšší súd vzhľadom na námietky navrhovateľa, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné, uvádza, že napadnuté rozhodnutie má všetky formálne i obsahové náležitosti, ktoré vyžaduje zákon, uvedené rozhodnutie vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

Na základe zisteného skutkového stavu uvedených právnych skutočností po vyhodnotení odvolacích dôvodov navrhovateľa najvyšší súd s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 OSP rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP a 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP tak, že účastníkom nepriznal ich náhradu, nakoľko navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný a odporkyňa podľa zákona nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku **n i e** je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. októbra 2011

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková